

Talouden globalisaation yhteys länsimaihin julkisen sektorin, sosiaalimenojen ja tuloerojen näkökulmista

ARI-MATTI NÄÄTÄNEN

Hyvinvointivaltion näkökulmasta talouden globalisaatio on yksi viime vuosikymmenten vaikutusvaltaisimmista ja samaan aikaan epämääräisimmistä poliittista käsitteistä. Tämä länsimaiden tasolla toteutettu meta-analyysi ei tue teorioita, joiden mukaan talouden globalisaatio rapauttaisi sosiaalimenoja ja lisäisi tuloeroja. Kuitenkin koko julkisen sektorin laajuuteen talouden globalisaation yhteys on useiden tutkimusten perusteella menoja vähentävä.

.....
English summary at the end of the article

Johdanto

Kuinka länsimaiden julkiset sektorit kehittyvät talouden globalisaation kiihtyessä? Johtaako kansainvälisen talouskilpailun kiristyminen sosiaalipoliittisten menojen kasvuun vai kaventumiseen? Ovatko ennustukset talouden globalisaation tuloeroja kasvattavasta vaikutuksesta toteutumassa kehittyneissä hyvinvointivaltioissa?

Edellä esitettyjä kysymyksiä on tutkittu paljon viime vuosina. Syy siihen on selvä. Talouden globalisaatiota on kutsuttu yhdeksi viime vuosikymmenten vaikutusvaltaisimmista, väärin ymmärretyimmistä ja hämärimmistä poliittisista iskulauseista. Vaikka talouden globalisaatio on tilastoissa seurattavissa oleva ilmiö, on sillä myös ideologinen ulottuvuus: sillä pystytään perustelevaan hyvin erisuuntaisia politiikkatoimia. (Bauman 1998; Detlef 2006; Marshall & Fisher 2015.)

Talouden globalisaatio on liitetty useiden muutosten nopeutumiseen länsimaissa, etenkin työ- ja elinkeinoelämän alueilla. Esimerkki Suomessa se on lisännyt työmarkkinoiden polarisoitumista ja nopeuttanut tuotantorakenteen muutosta. Polarisoitumista on tapahtunut, kun keskitason rutiinitehtävien (esim. sihteerityö) osuus on vähentynyt ja matalan osaamistason palveluammatt-

tien ja korkean osaamistason asiantuntija-ammattien osuus on ollut kasvussa talouden globalisaation ja teknologisen muutoksen vuoksi (Pekkala Kerr ym. 2016). Yleisesti ottaen länsimaissa matalan tuottavuusasteen työpaikkoja (esim. tekstiili-, kokoonpanoteollisuus) on siirtynyt halpa-tuotantomaihin, kuten Kiinaan ja Intiaan. Samalla korkeampaa osaamista ja tietotaitoa vaativien ammattien määrä on noussut (Acemoglu & Autor 2011). Tulonjaon näkökulmasta talouden globalisaatio on vähentänyt länsimaissa työntekijätulon suhteellista osuutta pääomatuloihin verrattuna. Toisin sanoen talouden globaaliin avautumiseen liittyvä ulkomaankaupan korostuminen ja pääomien vapautuminen ovat hyödyttäneet suhteessa enemmän pääomatulojen saajia kuin palkansaajia. (Guscina 2006.) Verotuksen näkökulmasta talouden globalisaation on raportoitu vaikuttaneen vain vähän verotuloihin ja verotuksen rakenteeseen. Tutkimuksen perusteella talouden globalisaatio ei ole juuri vaikuttanut länsimaiden kykyyn verottaa alueellaan toimivia yrityksiä, mikä on näkynyt muun muassa yritysverotulojen ja -tasojen analyysissä (Becker ym. 2012).

Sillä, millaiseksi taloudellisen globalisaation luonne hyvinvointivaltioissa nähdään, on merkittäviä sosiaalipoliittisia seurauksia. Useiden tutki-

joiden (Iversen & Soskice 2015; Morel ym. 2012; Evans 2004) mukaan sosiaalipolitiikkaa on pyritty muokkaamaan kansainvälisen kilpailukyvyn parantamisen näkökulmasta. Tässä näkemyksessä sosiaalipolitiikan suuntaa määrittää yhteiskuntapolitiittinen käsitys siitä, nähdäänkö hyvinvointivaltio taloudellisena taakkana vai kilpailuvalttina avoimilla maailmanmarkkinoilla. Asiassa on huomionarvoista se, että kansainvälisten markkinoiden vaatimukset tulkitaan ja ymmärretään pääasiassa kansallisella tasolla ja tämä tulkinta määrittyy poliittisen prosessin kautta (Beck 1999, 253). Vaikka talouden globalisaatio ei tarjoa universaalia ohjenuoraa sosiaalipolitiikan käytäntöön, se lisää yhteiskunnallisen keskustelun politisoitumista myös sosiaalipolitiikan alalla. Politisoituminen voi näkyä julkisessa keskustelussa vaihtoehdottomuuden politiikan (*TINA, There Is No Alternative*) voimistumisena ja tälle syntyvinä vastaliikkeinä ja -voimina. (Beck 1999, 54; Yeates 2002.)

Lähestyn keskustelua taloudellisen globalisaation vaikutuksesta hyvinvointivaltioon kolmen teorian näkökulmasta. Näitä ovat tehokkuus-, kompensatio- ja resilienssiteoria (Hays 2009). Tehokkuusteoria ennustaa, että globalisaatio johtaa hyvinvointivaltion alasajoon ja uudenlaisen individualistisen kilpailuvaltion syntymiseen (Jessop 1993; 2002; Gilbert 2002). Kompensatioteoriasa sitä vastoin arvioidaan, että poliitikot arvostavat äänestäjien intressit kansainvälisiä sijoittajia korkeammalle, mikä puolestaan johtaa taloudellisen globalisaation kohottamien elämänkulun riskien sosiaalipoliittiseen kompensoimiseen (Rodrik 1996; 1998). Edellä mainittuja haastaa resilienssiteoria (Pierson 1998; Pierson & Skocpol 2002; Holton 2011, 8). Nimensä mukaisesti tämän teorian mukaan länsimaat ovat vastustuskykyisiä ulkopuolelta tulevia taloudellisia vaatimuksia kohtaan institutionaalisista, poliittisista, taloudellisista ja sosiaalisista syistä.

Tässä artikkelissa kysyn, millainen yhteys talouden globalisaatiolla on länsimaiden julkisen sektorin koon, sosiaalimenojen ja tuloerojen kehitykseen. Vastaan kysymykseen meta-analyysillä, jossa analysoin 14 viimeaikaista empiiristä vertaisarvioitua tutkimusta.

Tutkimuksen tarkoituksena on täyttää se alan kirjallisuuden aukko, joka on syntynyt viimeaikaisen tutkimuksen yhteensaattamisen ja vertailun puutteesta. Tutkimuksessa analysoidaan ensi kertaa yhtäaikaisesti taloudellisen globalisaation vaikutuksia julkiseen sektoriin, sosiaalime-

noihin ja tuloeroihin aiemman kirjallisuuden perusteella. Tutkimuksen tulokset ovat teoreettisen keskustelun näkökulmasta mielenkiintoisia, koska ne osoittavat systemaattisesti valittuja tutkimuksia yhteen saattamalla talouden globalisaation vaihtelevat yhteydet länsimaissa. Lisäksi tutkimus tuottaa useita perusteltuja jatkotutkimuksen aiheita ja esittää konkreettisia ehdotuksia tulevan empiirisen tutkimuksen parantamiseksi.

Seuraavassa luvussa erittelen tarkemmin, miten talouden globalisaatio on ymmärretty alan kirjallisuudessa. Menetelmät ja aineisto -luvussa kuvaan, kuinka meta-analyysi on toteutettu ja millainen on pääosin vertaisarvioituista artikkeleista koostuva aineisto. Analyysin tulokset esittelen neljännessä luvussa ennen johtopäätöslukua.

Hyvinvointivaltio ja talouden globalisaatio

Ulrich Beckin (1999) mukaan talouden globalisaatio lisää yritysten ja niiden yhteenliittymien vaikutusvaltaa oikeuttamalla niiden poliittisen toiminnan länsimaisissa demokratioissa. Hänen mukaansa etäisyyksien kaventuminen taloudessa mahdollistaa uudelleen yrityksille sen vaikutusvallan, minkä ne menettivät hyvinvointivaltion rakentamisvaiheessa 1960- ja 1970-luvuilla (myös Giddens 1994, 4). Tämä uudelleen saavutettu poliittinen kyvykyys ei koske ainoastaan talouden asioita, vaan se kattaa kaikki yhteiskuntapolitiikan lohkot sosiaalipolitiikasta ulkopolitiikkaan. Kuitenkin oleellista taloudellisessa globalisaatiossa on, että se ei ole väistämätöntä. Tämä johtuu siitä, että se itsessään on riippuvainen kansallisen tason hyväksynnästä (Hays 2009, 150.)

Beckin (1999) mukaan talouden globalisaation mahdollistama yritysten yhteiskunnallisen painoarvon nousu johtuu siitä, että ne voivat viedä yhteiskunnalta sen materiaaliset resurssit (pääoman, verot, työpaikat) ulkoistamalla toimintoja. Konkreettisen ulkoistamisen lisäksi kyse on uhkavaikutuksesta, jossa valtioita pyritään kilpailuttamaan toisiaan vastaan kustannuskilpailukyvyn näkökulmasta. Yllämainitut asiat taustoittavat johdannossa esitettyä ajatusta, jonka mukaan talouden globalisaatio johtaa yhteiskunnallisen keskustelun politisoitumiseen ja hyvinvointivaltion rakentamisen aikakaudella tehtyjen ratkaisujen kyseenalaistamiseen juuri taloudellisista lähtökohdista käsin (Holton 2011, 8).

Oleellista sosiaalipolitiikan ja tuloerojen kannalta on Zygmunt Baumanin (1998) mukaan se, että talouden globalisaatio globalisoi rikkaat mutta paikallistaa köyhät. Taloudellisen globalisaation takia kytkös köyhien ja rikkaiden välillä heikkenee, mikä muuttaa yhteiskuntapolitiikan totuttuja lähtökohtia. Bauman arvioi, että globalisaatiovoittajien ja -häviäjien välillä ei tulevaisuudessa tule olemaan yhteistä rajapintaa. Silloin heikkenee se sosiaalinen side, mikä mahdollisti konsensuseseen perustuvan yhteiskuntapolitiikan. Näin ollen talouden globalisaatio lisää sosiaalipolitiikan tarvetta (lokalisoi köyhyyden) mutta toisaalta etäännyttää rikkaat arkielämästä. Lopputuloksena on monisäikeinen dilemma, jossa samanaikaisesti lisääntyvät sekä sosiaalisista jakokonflikteista johtuvat kiistat että pakko epäsuosittujen poliittisten ratkaisujen tekemiseen (Beck 1999, 253).

Johdannossa mainittu tehokkuusteoria¹ hyväksyy aiemmin esitetyn väitteen siitä, että talouden globalisaatio rajoittaa taloudellista liikkumatilaa hyvinvointivaltioissa. Susan Strange (1996) esittää, että kansallisen kilpailukyvyyn parantaminen tarkoittaa korostetusti kokonaisveroasteen alentamista, mikä vaarantaa hyvinvointivaltion rahoituspohjan. Teorian mukaan rikkaat teollisuusmaat kehittyvät Ison-Britannian ja Yhdysvaltojen viitoittamaa tietä kohti minimaalista hyvinvointivaltiota, jossa yksilön vastuu hyvinvoinnistaan on maksimoitu (Shin 2000). Bob Jessop (2002; myös Torfing 1999; Peck 2001) ennustaa tehokkuusteorian hengessä, että teollisuusmaat kehittyvät sotien aikaisesta valtiosta (*warfare state*) ja beveridgeläis-keynesläisen hyvinvointivaltion (*welfare state*) jälkeen kohti globalisaation vaatimuksiin sopeuttanutta kilpailuvaltiota (*schumpeterian workfare state*).

On argumentoitu, että hyvinvointivaltio ei kavennu talouden globalisaation aikakaudella, vaan se päinvastoin vahvistuu (Cameron 1978; Katzenstein 1985). Dani Rodrik (1996; 1998; Weiss 2005) esittää, että talouden globalisaatio lisää yritysten ja sitä kautta työntekijöiden epävarmuutta. Epävarmuuden kasvaessa työntekijät äänestäjinä vaativat kohonneiden riskien kollektiivi-

¹ Tehokkuus-, kompensatio- ja resilienssiteorioiden kuvaamat mekanismit ja yhteydet eivät välttämättä ole toisiaan poissulkevia, vaan ne voivat esiintyä rinnakkain. Havaittu kehitys sisältää mahdollisesti teorioiden kuvaamia kehityskulkuja yhtä aikaa, jolloin ne voivat myös kumota toistensa vaikutusta (Detlef 2006). Tähän palataan johtopäätösluvussa.

sointia poliitikoilta. Koska poliitikot toivovat tulevana valituiksi vaaleissa, he pyrkivät kompensoimaan talouden globalisaation aiheuttamat riskit politiikassa. Käytännössä kompensatio tarkoittaa lisäpanostuksia esimerkiksi työttömyysturvaan, koulutukseen sekä sosiaali- ja terveydenhuoltoon. Kompensatioteorian mukaan poliittinen paine epävarmuuden hyvittämiselle ylittää globalisaatioon liitetyt hyvinvointivaltiota kaventavat vaikutukset. Geoffrey Garrett (1998) tiivistää asian toteamalla, että kohonneet työelämän riskit (työttömyys, työelämän pirstaloituminen ja epätyypilliset työsuhteet) lisäävät hyvinvointivaltiota puolustavien puolueiden kannatusta, koska nämä lupaa äänestäjille suojaa näiden riskien varalle.

Resilienssiteoria ei jaa tehokkuus- ja kompensatioteorioiden yhteistä uskoa taloudellisen globalisaation hyvinvointivaltioita muuttavaan voimaan. Paul Pierson (1998) katsoo, että hyvinvointivaltion instituutioiden olemus on hyvin jähmeä ja ne kestävät sisä- ja ulkopuolelta tulevia muutospaineita erinomaisesti. Hänen mukaansa usein kuultu peruste ”koska niin on tehty aina ennenkin” voimistuu ajan saatossa, ja se pätee erityisesti vanhoissa hyvinvointi-instituutioissa. Resilienssiteoriassa hyvinvointivaltion instituutiot ovat vastustuskykyisiä ulkopuolelta tulevia vaikutteita kohtaan, koska niiden kyky sopeutua voimakkaaseen muutokseen on erittäin rajattu. Hyvinvointivaltioiden instituutiot ovat teorian mukaan hitaita uuden oppijoita ja niiden muutosjohtaminen on vaikeata. Teoria on saanut tukea tutkimuksista, joihin tukeutuen alan klassikoista Gøsta Esping-Andersen (1996) kuvasi hyvinvointivaltioiden pysyvyyttä termillä ”jäätynyt maisema” (*frozen landscape*) ja Francis G. Castles (2004) käsitteellä ”pysyvä hyvinvointivaltio” (*steady-state welfare State*).

Myös talouden globalisaation yhteyttä tuloeroihin tutkittaessa kyse on useiden erisuuntiin vaikuttavien tekijöiden lopputuloksesta. Thomas Piketty (2014, 28–43) mukaan kansainvälisen kilpailun kiristyminen voi johtaa kilpailuun koulutuksessa ja osaamisessa, mikä voi tasata tuloeroja sekä maiden välillä että niiden sisällä koulutus- ja osaamiseröjen pienentymisen myötä. Tuloeroista puhuttaessa ei voida myöskään ohittaa pääomatulojen osuutta, jonka Piketty käsittää tuloeroihin voimakkaasti vaikuttavaksi tekijäksi. Teoriassa pääomatulojen kasvu talous- ja palkka-kehitystä nopeammin johtaa tuloerojen kasvuun länsimaissa. Piketty esittää, että erittäin hyvätu-

loisilla on paremmat mahdollisuudet neuvotella palkastaan, heille on mahdollistettu verosuunnitelun hyödyntäminen ja he pystyvät käyttämään laajasti finanssipalveluita pääomatulojensa kasvatamiseen. Nämä tekijät voivat lisätä tuloeroja talouden globalisaation nopeuttaessa tätä kehitystä. (Piketty 2014.)

Viimeaikainen empiirinen kirjallisuus on syventänyt ymmärrystä tehokkuus-, kompensatio- ja resilienssiteorioiden kuvaamista vaikutusmekanismeista. Reimut Zohlnhöferin ym. (2018, 543) meta-analyysitutkimus tuo esiin, että maiden instituutiot toimivat taloudellisen globalisaation vaikutuksen suodattajina. Tutkimuksen perusteella talouden globalisaatio kaventaa julkisen sektorin interventioiden laajuutta voimakkaammin liberaaleissa hyvinvointivaltioissa verrattuna muihin hyvinvointivaltioihin. Tutkijoiden mukaan resilienssiteorian kuvaamat muutosta vastustavat elementit ovat voimakkaita Keski- ja Pohjois-Euroopan hyvinvointivaltioissa. Lisäksi maissa, joissa on voimakas ay-liike, kompensatiovaikutus sosiaalimenoissa oli todennäköisempi.

Marius Busemyer ja Julian Garritzman (2019) puolestaan havaitsivat, että talouden globalisaatio lisää kansalaisten vaatimusta kasvattaa koulutusmenoja, joka tutkimuksessa kategorisoitiin ”ex-post” sosiaalipoliitikaksi. Sen sijaan länsimaiden vastaajat eivät vaatineet kompensatiota työttömyysturvassa (*ex-ante*) talouden globalisaation vahvistuessa. Tutkijat lisäisivät kompensatioteoriaan osaamista korostavan elementin nykyajan jälkimoderneilla työmarkkinoilla. Tutkimuksen mukaan toimeentulon turvaamisen sijaan länsimaiden kansalaiset näyttäisivät vaativan päättäjiltä osaamisen ylläpitämistä ja vahvistamista talouden globalisaation voimistaessa epävarmuutta työmarkkinoilla. Tämä tarkoittaa, että mikrotasolla kompensatiovaatimus kohdistuu vaihtelevalla voimakkuudella eri sosiaalimenolajeihin.

Menetelmä ja aineisto

Aineiston systemaattisessa keräämisessä hyödynsin Web of Science (Thomson Reuters, 2019), Google Scholar ja International Bibliography of the Social Sciences (ProQuest 2019) -verkkotiedonlähteitä. Käytin hakusanoja ”globalisation, government spending / expenditure”, ”globalisation, public expenditure / spending”, ”globalisation, social spending / expenditure”, ”globalisation, in-

equality”, ”globalisation, welfare state, expenditure” ja ”globalisation, welfare state, inequality” sekä näiden amerikanenglannin vastineet. Hakusanoilla löydetyistä 3 321 yksittäisestä tutkimuksesta alustavaan tarkasteluun avainsanojen ja otsikon perusteella valikoitui 97 tutkimusta.

Asiasanahaun lisäksi etsin analysoitavia tutkimuksia myös kriteerit täyttävien tutkimusten lähdeluetteloista ja niihin viitanneista tutkimuksista. Suoritin analyysin kohteena olevien artikkelien etsinnän heinäkuussa 2019 ja uudelleen huhkikuussa 2020.

Valitsin 14 vertaisarvioitua tutkimusta seuraavien kriteerien perusteella. Ensiksi tutkimuksen piti analysoida globalisaation vaikutusta hyvinvointivaltioon siten, että tutkimus paikansi itsensä osaksi tätä keskustelua johdanto- tai teoriaosasaan. Toiseksi empiirisen näkökulman tuli mitata globalisaation vaikutusta julkisen sektorin kokoon (bkt-osuutena), sosiaalimenoihin (bkt-osuutena tai ostovoimakorjattuina dollareina per capita) ja tuloeroihin Gini-kertoimella mitattuna. Kolmanneksi analyysiin hyväksytyyn tutkimukseen tuli myös testata samanaikaisesti useampia globalisaatiokeskustelun teorioita paneeli-aikasarja-aineistolla (*pooled data analysis*). Huolimatta tilastollisten menetelmien keskinäisistä eroavaisuuksista laskentaprosesseissa, kriteereissä ja näiden taustalla olevissa olettamuksissa, tulosten keskinäinen vertailu on mahdollista yleisellä tasolla (Plümper ym. 2005).

Vaikka globalisaatio pitää sisällään talouden lisäksi myös sosiaalisia ja poliittisia ulottuvuuksia, sen ajatellaan vaikuttavan kehittyneisiin hyvinvointivaltioihin ennen kaikkea taloudellisten elementtien kautta (Genschel 2004). Axel Dreherin (2006) mukaan taloudellista globalisaatiota voidaan mitata esimerkiksi ulkomaankaupan bkt-osuutena, ulkomaisen sijoituspääoman bkt-osuutena, muille kuin kansalaisille maksettujen palkkojen bkt-osuutena sekä kaupan esteiden (esim. tullien) vähytenä. Tässä artikkelissa analysoidut tutkimukset ovat mitanneet globalisaatiota joko ulkomaankaupalla, ulkomaisella sijoituspääomalla tai KOF:n taloudellisen globalisaation indeksillä, joka kokoa yhteen edellä mainittuja taloudellisen globalisaation mittareita. Talouden globalisaatio ei anna globalisaatiosta koko kuvaa, vaan sitä voidaan täydentää poliittisista ja sosiaalisista näkökulmista. Poliittista globalisaatiota on pyritty mittaamaan esimerkiksi suurlähetystöjen lukumäärällä, kansainvälisten järjestöjen edus-

tavuudella maassa ja maan jäsenyydellä kansainvälisissä järjestöissä. Sosiaalisen globalisaation mittareita ovat esimerkiksi internetin, sosiaalisen median, radion, television sekä McDonald's-ravintoloiden yleisyys maassa. On myös syytä huomioda, että globalisaation osa-alueet ovat yhteen kietoutuneita esimerkiksi siten, että internetin levinneisyys (sosiaalisen globalisaation mittari) on kansainväliseen kauppaan (taloudellisen globalisaation mittari) esimerkiksi kansainvälisten verkkokauppojen kautta.

Suurin osa tässä meta-analyysissä käsitellyistä tutkimuksista mittaa julkisen sektorin menoja ja sosiaalimenoja OECD:n tilastotietokannasta (SOCX) saatavien tietojen avulla. Poikkeuksena tästä on Markus Leibrecht ym. (2011), jotka käyttivät Eurostatin COFOG-tilastotietokantaa. Tutkimusten arviointi brutto- ja nettomäärien menotilastojen käytön suhteen on vaikeaa, koska yksikään analysoidusta vertaisarvioidusta tutkimuksista ei raportoinut tätä tietoa.

Tuloerojen mittarina oli kaikissa tutkimuksissa käytettävissä olevat tulot verojen ja tulonsiirtojen jälkeen. Käytössä oli joko LIS- (Doerrenberg & Peichl 2012) tai SWIID-aineisto (Dorn ym. 2017; Gozgor & Ranjan 2017; Auguste 2018). SWIID-aineisto perustuu länsimaiden osalta LIS-dataan. Huomionarvoista on, että käytetyt LIS- ja SWIID Gini-kerrointuloerot eivät huomioi pääomatuloja, vaan ainoastaan työ- ja etuus-tulot (Solt 2016).

Analysoitavien tutkimusten tutkimusajanjakso alkoi useimmiten 1970- ja 1980-luvuilta ja päättyivät noin vuoteen 2010. Tutkimusajanjakso poikkesivat siis toisistaan. Alustavan tarkastelun perusteella tutkimusajanjaksojen vaihtelulla ei ollut säännönmukaista vaikutusta tutkimustuloksiin. Tutkimuksista kuudessa (Onaran & Boesch 2014; Dorn ym. 2017; Gozgor & Ranjan 2017; Busemyer 2009; Meinhard & Potrafke 2012; Brady & Lee 2014) aineisto ulottui 1970-luvulta noin vuoteen 2010. Tutkimuksista neljässä (Potrafke 2009; Bove, Efthyvoulou & Navas-Ruiz 2013; Herwartz & Theilen 2014; Doerrenberg & Peichl 2012) aineisto ylsi 1980-luvun alusta noin vuoteen 2008 (pl. Potrafke 2009, jonka ajanjakso päättyi vuoteen 2003). Tutkimuksista kaksi (Leibrecht 2011; Auguste 2018) käsittelee tilannetta 1990-luvun alusta noin vuoteen 2010. Daniel Auguste (2018) tarkasteli sekä tuloeroja sekä sosiaalimenoja, ja hänen tuloksensa huomioitiin molemmissa asiaa käsittelevissä alaluissa.

Kirjallisuuskatsauksen tulokset esitetään taulukoissa 1, 2 ja 3. Tutkimusten johtopäätökset on kirjoitettu auki sen perusteella, tukevatko ne kompensatioteoriaa (K), tehokkuusteoriaa (T) vai resilienssiteoriaa (R). Tässä meta-analyysissä kunkin tutkimuksen tulos edustaa yhtä muuttujatestausta (*simple vote counting method*) (Jesson ym. 2011). Tällä menetelmällä talouden globalisaation ja hyvinvointivaltion suhdetta on viimeksi tutkinut Ferry Koster (2009) – tosin hän ei erotellut analyysissään julkisen sektorin kokoa, sosiaalimenoja ja tuloeroja.

Jos tutkija tai tutkijat olivat käyttäneet samaa aineistoa ja menetelmää useammassa julkaisussa, heiltä hyväksyttiin analyysiin yksi näistä näkökulmista samansisältöinen tutkimus. Lisäksi tutkimuksen rajauksen ulkopuolelle jäivät hyvinvointivaltion kehitystä mittaavat tarkastelut, joissa ei oltu kiinnostuneita talouden globalisaation vaikutuksesta hyvinvointivaltioon. Tarkastelun ulkopuolelle jäivät tutkimukset, joissa testattiin esimerkiksi Itä-Euroopan tai Aasian maita samassa aineistossa, sillä kriteerinä oli, että tutkimuksen on testattava länsimaisia hyvinvointivaltioita.

Yhdistetty aikasarja- ja paneeliaineistomenetelmä tarkoittaa, että tarkasteltavissa tutkimuksissa analysoidaan 18–22 maata yhtäaikaaisesti. Osa tämän tutkimuksen aineistosta testaa yhdistettyä paneeli- ja aikasarja-dataa vaihteittain (esim. Dorn ym. 2017). Tässä artikkelissa tarkastelu rajattiin viimeisiin malleihin, jotka huomioivat tutkijan valitsemien muuttujien yhteisvaikutuksen.

Tämän aineiston tulokset kertovat länsimaista yleisellä tasolla, mikä tarkoittaa, että tulokset eivät kuvaa yksittäisten maiden tai sosiaalimenojen osa-alueiden kehitystä. Näin ollen on huomattava, että julkisen sektorin menot ja sosiaalimenot eivät ole sama asia länsimaissa. Esimerkiksi vuonna 2017 Suomi käytti 11,4 prosenttia bruttokansantuotteesta eläkkeisiin, kun Ruotsissa vastaava luku on 7,2 ja Tanskassa 8,1 prosenttia (OECD 2020). Menojen heterogeenisuus huomioitiin analyysissä, ja se ei estä talouden globalisaation yhteydestä kertovien tulosten tulkintaa länsimaiden tasolla, kuten on aiemmin tehnyt esimerkiksi Koster (2009) tai Niklas Potrafke (2015). Kuten edellisessä luvussa tuotiin esiin, aggregaattitaso itsessään on keskeinen osa talouden globalisaatiosta käytävää keskustelua, sillä tehokkuusteorian mekanismin on nähty vaikuttavan julkisen sektorin menoihin kokonaisuudessaan verojen ja veroluonteisten maksujen pienentymisen kautta.

Tulokset

Aloitetaan talouden globalisaation vaikutuksesta julkiseen sektoriin kokonaisuudessaan (taulukko 1). Se tarkoittaa kaikkia verovaroin tuotettuja hyvinvointivaltion toimintoja, kuten valtion- ja paikallishallintoa, sosiaali- ja terveystoimia, koulutusta, ympäristönsuojelua, kulttuuria, poliisia, rajavartiolaitosta, puolustusta ja yritystukia. Tämän jälkeen tarkastelu keskittyy globalisaation vaikutukseen sosiaalimenoihin (taulukko 2) ja tuloeroihin (taulukko 3).

Talouden globalisaation yhteys julkisen sektorin laajuuteen

Neljästä kriteerit täyttävästä tutkimuksesta kolmessa (Busemeyer 2009; Brady & Lee 2014; Marshall & Fisher 2015) analysoidaan, että 1970-luvulta alkaen globalisaatio on heikentänyt julkista sektoria. Stephanie Meinhardin ja Niklas Potrafken (2012) tutkimuksessa julkinen sektori oli määritelty byrokratian näkökulmasta hallintomenoina, jolloin tulonsiirtoihin käytetyt varat eivät olleet mukana. Tämä voi selittää sitä, että tutkimuksessa ei löydetty yhteyttä julkisen sektorin menoihin. Vaikka Meinhard ja Potrafke korostavat, että hallinto- ja tulonsiirtomenot korreloivat keskenään, tutkimus ei ole suoraan verrannollinen kolmeen verrokkiinsa. Niissä julkinen sektori oli mitattu menojen osuutena bkt:sta. David Bradyn ja Hang Young Leen (2014) tutkimuksessa huomiota herättää se, että ajanjakso 1970–2002 oli jaettu kahteen, jotta vertailu oli mahdollista. Vuosina 1970–1985 työväenliikkeen järjestäytymisaste korreloi julkisen sektorin menojen kasvun kanssa. Bradyn ja Leen termein ”hy-

vinvointivaltion leikkauskautena” vuosina 1985–2002 menojen vähentymistä selitti maan altistuminen työttömyydelle ja globalisaatiolle kansainvälisellä valuuttapääomalla mitattuna. Myös John Marshall ja Stephen Fisher (2015) yhdistivät globalisaation julkisen sektorin kaventumiseen, mutta löysivät myös globalisaatiolle kaksi vastavoimaa: deindustrialisaation (yhteiskunnan palveluvaltaistumisen) ja ay-liikkeen. Marshall ja Fisher toteavatkin, että hyvinvointivaltio ei ole kokonaisuutena kaventunut, koska deindustrialisaatio ja ay-liike ovat pystyneet tasapainottamaan globalisaation negatiivisia vaikutuksia.

Talouden globalisaation yhteys sosiaalimenoihin

Taulukossa 1 esitellyt tulokset kertovat talouden globalisaation vaikutuksesta koko julkiseen sektoriin – eli kaikista sosiaali- ja terveystoimista maanpuolustukseen ja poliisiin. Sosiaalipolitiikan näkökulmasta on mielenkiintoista tarkastella talouden globalisaation yhteyttä ainoastaan sosiaalimenoihin. Tämä tarkoittaa hyvinvointivaltioiden sosiaali- ja terveydenhuoltoon käytettyä summaa, eli se ei pidä sisällään koulutukseen tai keskushallintoon käytettyä rahaa. Länsimaissa tämä tarkoittaa 35–45 prosenttia julkisista menoista, esimerkiksi Suomessa 41 prosenttia (v. 2015 tieto, OECD 2020). Esittelen kuusi kriteerit täyttävää tutkimusta seuraavaksi.

Siinä missä talouden globalisaation yhteys julkiseen talouteen kokonaisuudessaan (taulukko 1) on useiden tutkimusten mukaan menoja vähentävä, sosiaalimenoihin yhteys ei näyttäisi olevan samanlainen (taulukko 2). Itse asiassa löydettyistä tutkimuksista kahdessa (Leibrecht 2011; Onaran

Taulukko 1. Talouden globalisaation yhteys julkisen sektorin menoihin

Artikkeli	Päätulos*	Päätuloksen tarkennus
Busemeyer (2009)	T	Kokonaisajanjaksolla 1970–2000 globalisaation vaikutus julkiseen sektoriin negatiivinen.
Meinhard & Potrafke (2012)	R	Länsimaissa globalisaatiolla ei ole vaikutusta julkisen sektorin menoihin 1970–2004.
Brady & Lee (2014)	T	Ay-vetoista julkisen sektorin kasvua 1970–1985. Vuosina 1985–2002 globalisaatio ja työttömyys ovat selittäneet menojen vähentymistä.
Marshall & Fisher (2015)	T	Globalisaation vaikutus negatiivinen, mutta deindustrialisaatio ja ay-liike kompensoivat vaikutuksen 1970–2007.

*T = Tulokset tukevat tehokkuusteoriaa, K = tulokset tukevat kompensatioteoriaa, R = tulokset tukevat resilienssiteoriaa.

Taulukko 2. Talouden globalisaation yhteys sosiaalimenoihin

Artikkeli	Päätulos*	Päätuloksen tarkennus
Potrafke (2009)	R	Vasemmistohallitukset lisäsivät sosiaalimenoja 1980-luvulla, mutta puoluevaikutus hävisi 1990-luvulla. Globalisaatiolla ei vaikutusta 1990-luvun vasemmiston politiikkaan.
Leibrecht (2011)	K	Länsi-Euroopassa globalisaatio on yhteydessä sosiaalimenojen kasvuun. Keski-Euroopassa kompensatio voimakkaampaa kuin Pohjoismaissa. Toisaalta Itä-Euroopassa globalisaation vaikutus menoja vähentävä.
Bove, Efthyvoulou & Navas-Ruiz (2013)	R	Globalisaatiolla ei merkitsevää vaikutusta. Sen sijaan sosiaalimenoihin vaikuttavat menot lisäävästi vaalien läheisyys, BKT ja vasemmistohallitus.
Onaran & Boesch (2014)	K	Keski-Euroopassa globalisaatio lisää sosiaalimenoja ja menolisäykset rahoitetaan työn verotusta kiristämällä. Pohjoismaissa samoin, mutta siellä globalisaatio alentaa yritys- ja kulu- tusverotusta. Liberaaleissa maissa globalisaatio johtaa sekä sosiaalimenojen alentumiseen että kokonaisveroasteen nousu- seen.
Herwartz & Theilen (2014)	R	Pitkällä ajanjaksolla (1980–2008) globalisaation sijaan sosiaa- limenoihin vaikuttavat BKT, työttömyys ja väestön ikääntyminen. Lyhyellä tähtäimellä vaalit vaikuttavat, etenkin vasem- miston ollessa hallituksessa.
Auguste (2018)	K / R	Ajanjaksolla 1990–2009 globalisaatio ulkomaan kaupalla mit- tattuna vaikutti sosiaalimenoja lisäävästi 23 länsimaan ai- neistossa. Sen sijaan ulkomaisilla investoinneilla ei yhteyttä sosiaalimenoihin.

*T = Tulokset tukevat tehokkuusteoriaa, K = tulokset tukevat kompensoiteoriaa, R = tulokset tuke- vat resilienssiteoriaa.

& Boesch, 2014) havaittiin, että talouden globa- lisaatio lisäsi sosiaalimenoja länsimaissa. Molem- missa tutkimuksissa yhteys oli erityisen voimakas Keski-Euroopan maissa, kun taas Pohjoismaissa globalisaation menoja kasvattava tilastollinen yhtey- s oli vähäisempi. Toisessa tutkimuksessa olivat mukana myös Itä-Euroopan maat, joissa talouden globalisaatio yhdistettiin sosiaalimenojen kaven- tumiseen (Leibrecht 2014). Menoja vähentävä yhtey- s havaittiin myös liberaaleissa hyvinvointival- tioissa (Onaran & Boesch 2014).

Näiden lisäksi kolmessa tutkimuksessa (Potra- fke 2009; Bove & Efthyvoulou 2013; Herwartz & Theilen 2014) ei havaittu, että talouden globa- lisaatio olisi yhteydessä sosiaalimenoihin länsi- maissa 1980-luvulta alkaen. Tämä antaa tukea resi- liensiteorialle. Kahdessa artikkelissa havaittiin, että vaalien läheisyys lisää sosiaalimenoja (Bove & Efthyvoulou 2013; Herwarzin & Theilen 2014). Molemmista raporteista havaittiin, että sosiaali- menoja nostattivat maan vauraus bkt:llä mitattu- na sekä vasemmistohallitus. Lisäksi yhdessä tutki- muksessa havaittiin, että väestön ikääntyminen on nostanut sosiaalimenoja länsimaissa (Herwarzin & Theilen 2014). Työttömyyden havaittiin lisää- vän sosiaalimenoja yhdessä tutkimuksessa (Bo-

ve & Efthyvoulou 2013). Auguste (2018) erotte- li talouden globalisaatiomittareista ulkomaankaup- pan ja ulkomaiset investoinnit. Artikkelin mukaan globalisaatio ulkomaankaupalla mitattuna vaikutti sosiaalimenoja lisäävästi, mutta ulkomaisilla inves- toinneilla ei ollut yhteyttä sosiaalimenoihin.

Talouden globalisaation yhteys tuloeroihin

Taulukossa 3 tarkastellaan talouden globalisaation yhteyttä tuloeroihin viimeaikaisen empiirisen tutki- muksen valossa. Kaikissa tutkimuksissa tuloerot käsitettiin käytettävissä olevina tuloina verojen ja tulonsiirtojen jälkeen Gini-kertoimella mitat- tuna. Tutkimuksissa oltiin siis kiinnostuneita siitä, kuinka talouden globalisaatio vaikuttaa työ- ja etuustuloihin. Pääomatulojen osuus ei ollut tutki- muksissa mukana.

Neljästä tutkimuksesta kolmessa päädyttiin johtopäätökseen, että talouden globalisaatiolla ei ole tuloeroja kaventavaa eikä lisäävää yhteyttä rika- kassa länsimaissa. Laaja 140 maan aineisto an- taa viitteitä siitä, että globalisaatio on voinut li- sätä tuloeroja kehittyvissä maissa (esim. Kiinassa) sekä Itä-Euroopan maissa aikavälillä 1970–2014 (Dorn ym. 2017). Lisäksi yhdessä tutkimukses- sa havaittiin, että pieniä tuloeroja selittävät suu-

Taulukko 3. Talouden globalisaation yhteys tuloeroihin

Artikkeli	Päätulos*	Päätuloksen tarkennus
Doerrenberg & Peichl (2012)	R	Talouden globalisaatiolla ei yhteyttä tuloeroihin (LIS-Gini). Sen sijaan tulonjaon tasaisuutta ennustavat korkeat sosiaalimenot, verotuksen progressio, matala työttömyys ja vahva ay-liike.
Dorn, Fuest & Potrafke (2017)	R	Globalisaatiolla ei ole yhteyttä tuloeroihin rikkaissa länsimaissa. Sen sijaan kehittyvissä maissa, kuten Kiinassa sekä Itä-Euroopan maissa, globalisaatiolla havaittiin tuloeroja lisäävä vaikutus. 140 maata, aikasarja 1970–2014.
Gozgor & Ranjan (2017)	K	Globalisaatio lisää tuloeroja tasaavaa politiikkaa länsimaissa. Asiaa tutkittiin Gini-kerroin-vertailuna ennen ja jälkeen verojen ja tulonsiirtojen.
Auguste (2018)	R	Globalisaatiolla ei ole yhteyttä tuloerokehitykseen, kun mittarina on Gini-kerroin (LIS) jälkeen verojen ja tulonsiirtojen. 23 länsimaata, 1990–2009

*T = Tulokset tukevat tehokkuusteoriaa, K = tulokset tukevat kompensatioteoriaa, R = tulokset tukevat resilienssiteoriaa.

ret sosiaalimenot, verotuksen progressio, matala työttömyys ja vahva ay-liike (Doerrenberg & Peichl 2012). Sen sijaan Auguste (2018) otti tutkimuksessaan huomioon verot ja tulonsiirrot, mutta päätyi samaan lopputulokseen, eli globalisaatiolla ja tuloeroilla ei olisi yhteyttä. Talouden globalisaation yhteyttä tuloeroihin on tutkittu myös verojen ja tulonsiirtojen tulonjako-osuuden kehityksen näkökulmasta (Gozgor & Rajan 2017). Tämä tutkimus tuki kompensatiohypoteesia, sillä tutkimuksen päätuloksen mukaan talouden globalisaatiolle suhteellisesti avoin maa lisää todennäköisemmin verotuksen ja tulonsiirtojen tulonjakovaikutusta.

Johtopäätökset ja keskustelu

Tässä artikkelissa tarkastelin, millainen yhteys taloudellisella globalisaatiolla on länsimaissa julkisen sektorin laajuuteen sekä sosiaalimenoihin ja tuloeroihin. Meta-analyysin aineistona käytin 14:ää empiiristä vertaisarvioitua tutkimusta. Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää tehokkuus-, kompensatio- ja resilienssiteorioiden selitysvoima. Tehokkuusteorian mukaan talouden globalisaatio kaventaa julkista sektoria, sosiaalimenoja ja lisää tuloeroja. Kompensaatiossa ennustetaan, että talouden globalisaatio johtaa päinvastaisiin lopputuloksiin. Resilienssiteoria ennustaa, että merkittävää muutosta ei tapahdu hyvinvointivaltioissa taloudellisen globalisaation seurauksena.

Vaikka talouden globalisaatio näyttäisi useiden tutkimusten mukaan johtavan julkisen sektorin karsimiseen makrotasolla, sen yhteys sosiaalime-

nöihin on useampien tutkimusten mukaan päinvastainen. Lisäksi enemmistö tässä tutkimuksessa analysoiduista tutkimuksista päätyi tulokseen, että talouden globalisaatiolla ei ole yhteyttä tuloerokehitykseen länsimaissa, kun pääomatuloja ei huomioida. Analysoiduista tutkimuksissa havaittiin resilienssiteoriaa tukevia tuloksia koko julkisen sektorin ja sosiaalimenojen osalta sekä kompensatioteoriaa tukevia tuloksia tuloerojen osalta. Nämä varaukset huomioiden näyttäisi siltä, että muut julkisen sektorin menot kuin sosiaalimenot voivat olla alttiimpia talouden globalisaation menoja alentavalle yhteydelle. Tulosten perusteella näyttää siltä, että tehokkuusteorian kaltainen mekanismi voisi olla voimassa koko julkista sektoria analysoitaessa. Lisäksi sosiaalimenojen kehitystä voi selittää kompensatioteoria ja tuloerojen kehitystä resilienssiteoria. Kompensatioteorian mukaan tämä tarkoittaisi, että länsimaiden yleisin poliittinen tulkinta talouden globalisaatioon haasteisiin vastaamisesta korostaisi elämänkulun riskeiltä suojaavien sosiaalimenojen roolia leikkauspolitiikan sijasta.

Tämän tutkimuksen tarkoituksena ei ollut tarkastella talouden globalisaation yhteyksiä hyvinvointiregiimien vaan länsimaiden tasolla. Tästä on kuitenkin syytä tehdä muutama huomio mahdollisen jatkotutkimuksen kannalta. Meta-analyysin perusteella talouden globalisaatio korreloi negatiivisesti sosiaalimenojen kehitykseen anglosaksisissa maissa, kun Keski-Euroopan maissa tulokset olivat päinvastaisia. Hyvinvointivaltioregiimit voivat selittää talouden globalisaation kansallista tulkintaa, ja tämä on syytä huomioida jatkotarkasteluissa.

Tässä meta-analyysissä analysoiduista tutkimuksista yksikään ei tarkastellut erikseen 2000-luvun talouden globalisaation yhteyttä länsimaissa ja verrannut tuloksia aiempiin ajanjaksoihin. Kuitenkin vuosien 2000–2015 periodi on kerättävissä länsimaiden osalta OECD:n tilastoista. Tutkimusta tarvitaan selvittämään, onko talouden globalisaation yhteys muuttunut 2000-luvulla 1990- ja 1980-lukuihin verrattuna. Esimerkiksi KOF-globalisaatioindeksin perusteella talouden globalisaation kasvu on tasaantunut länsimaissa 2000-luvun vaihteen jälkeen, mikä on voinut vaikuttaa pitkän ajanjakson tarkasteluihin (KOF 2020).

Tuloerotutkimuksen kehittämisestä voidaan todeta ainakin kaksi asiaa. Ensimmäiseksi yksikään analysoiduista tutkimuksista ei huomioinut pääomatulojen osuutta, vaikka se on esimerkik-

si Pikettyn (2014) mukaan merkittävien tuloeroja lisäävä tekijä talouden globalisaation kontekstissa. Toisena tuloerotutkimuksissa ei myöskään syvemmin pohdita niiden päähavaintoa, jonka mukaan talouden globalisaatio ei ole yhteydessä käytettävissä oleviin työ- ja etuustuloihin verojen jälkeen mitattuna. Pikemminkin havaintoa voivat selittää erisuuntaisesti vaikuttava talouden globalisaatio, jonka osatekijöiden nettovaikutus on toisensa kumoava. On mahdollista, että talouden globalisaation tuloeroja tasaavat (esim. sosiaalime- not) ja lisäävät (esim. työmarkkinoiden polarisaatio) mekanismit ovat voimassa yhtä aikaa länsimaissa, jolloin nettovaikutuksen voi tulkita teknisen analyysin perusteella nolllaksi tai resilienssiksi, vaikka taustalla olisi huomattavasti dynaamisempi prosessi.

Saapunut 27.1.2020
Hyväksytty 7.6.2020

KIRJALLISUUS

- Acemoglu, Daron & Autor, David (2011) Skills, tasks and technologies: Implications for employment and earnings. In Erik Hanushek & Stephen Machin & Ludger Woessmann (ed.) *Handbook in labor economics* 4. Amsterdam: Elsevier, 1043–1171.
- Auguste, Daniel (2018) Income Inequality, Globalization, and the Welfare State: Evidence from 23 Industrial Countries, 1990–2009. *Sociological Forum* 33 (3), 666–689.
- Bauman, Zygmunt (1998) *Globalization: The Human Consequences*. Columbia: Columbia University Press.
- Beck, Ulrich (1999) Mitä globalisaatio on? Virhekesityksiä ja poliittisia vastauksia. Helsinki: Vastapaino.
- Becker, Johannes & Elsyaad, May & Fuest, Clemens (2012) Auswirkungen der Globalisierung auf die Struktur der Besteuerung. *Perspektiven der Wirtschaftspolitik* (13) 1–2), 4–18.
- Bove, Vincenzo & Efthyvoulou, Georgios & Navas, Antonio (2014) Political cycles in public expenditure: Butter vs guns. *Journal of Comparative Economics* 45 (3), 582–604.
- Brady, David & Lee, Hang Young (2014) The rise and fall of government spending in affluent democracies, 1971–2008. *Journal of European Social Policy* 24 (1), 56–79.
- Busemeyer, Marius & Garritzmann, Julian (2019) Compensation or social investment? Revisiting the link between globalisation and popular demand for the welfare state. *Journal of Social Policy* 48 (3), 427–448.
- Busemeyer, Marius (2009) From myth to reality: Globalisation and public spending in OECD countries revisited. *European Journal of Political Research* 48 (4), 455–482.
- Cameron, David (1978) The expansion of the public economy: A comparative analysis. *American Political Science Review* 72 (4), 1243–1261.
- Detlef, Jahn (2006) Globalization as ‘Galton’s problem’: The missing link in the analysis of diffusion patterns in welfare state development. *International Organization* 60 (2), 401–431.
- Doerrenberg, Philipp & Peichl, Andres (2014) The impact of redistributive policies on inequality in OECD countries. *Applied Economics* 46 (17), 2066–2086.
- Dorn, Florian & Fuest, Clemens & Potrafke, Niklas (2018) Globalization and income inequality revisited. SSRN CESifo Working Paper Series No. 6859.
- Dreher, Axel (2006) Does globalization affect growth? Evidence from a new index of globalization. *Applied economics* 38 (10), 1091–1110.
- Esping-Andersen, Gøsta (1996) Welfare states without work: The impasse of labour shedding and familism in continental European social policy. In Gøsta Esping-Andersen (ed.) *Welfare states in transition: National adaptations in global economies*. Lontoo: Sage, 1–35.
- Evans, Mark (2004) *Policy transfer in global perspective*. Lontoo: Gower Publishing, Ltd.
- Garrett, Geoffrey (1998) *Partisan politics in the global economy*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Genschel, Philipp (2004) Globalization and the welfare state: a retrospective. *Journal of European Public Policy* 11 (4), 613–636.
- Giddens, Anthony (1994) *Beyond left and right: The future of radical politics*. Stanford: Stanford University Press.

- Gilbert, Neil (2002) Transformation of the welfare state: The silent surrender of public responsibility. Oxford: Oxford University Press.
- Gozgor, Giray & Ranjan, Parya (2017) Globalisation, inequality and redistribution: Theory and evidence. *The World Economy* 40 (12), 2704–2751.
- Guscina, Anastasia (2006) Effects of globalization on labor's share in national income. International Monetary Fund Working Paper no. 06/294.
- Hays, Jude (2009) Globalization and the new politics of embedded liberalism. New York: Oxford University Press.
- Herwartz, Helmut & Theilen, Bernd (2014) Partisan influence on social spending under market integration, fiscal pressure and institutional change. *European Journal of Political Economy* 34, 409–424.
- Holton, Robert J. (2011) Globalization and the Nation State. New York: Palgrave Macmillan.
- Iversen, Torben & Soskice, David (2015) Politics for markets. *Journal of European Social Policy* 25 (1), 76–93.
- Jesson, Jill & Matheson, Lydia & Lacey, Fiona (2011) Doing your literature review: Traditional and systematic techniques. Kalifornia: Sage Publishing.
- Jessop, Bob (1993) Towards a Schumpeterian workfare state? Preliminary remarks on post-Fordist political economy. *Studies in political economy* 40 (1), 7–39.
- Jessop, Bob (2002) The future of the capitalist state. Cambridge: Polity Press.
- Katzenstein, Peter J. (1985) Small states in world markets: Industrial policy in Europe. Cornell: Cornell University Press.
- KOF (2020) Index of Globalisation. Swiss Economic Institute (Institut für Wirtschaftsforschung). <http://globalization.kof.ethz.ch/> (luettu 1.4.2020)
- Koster, Ferry (2009) The welfare state and globalisation: down and out or too tough to die? *International Journal of Social Welfare* 18 (2), 153–162.
- Leibrecht, Markus & Klien, Michael & Onaran, Özlem (2011) Globalization, welfare regimes and social protection expenditures in Western and Eastern European countries. *Public choice* 148 (3–4), 569–594.
- Marshall, John & Fisher, Stephen (2015) Compensation or constraint? How different dimensions of economic globalization affect government spending and electoral turnout. *British Journal of Political Science* 45 (2), 353–389.
- Meinhard, Stephanie & Potrafke, Niklas (2012) The Globalization-Welfare State Nexus Reconsidered. *Review of International Economics* 20 (2), 271–87.
- Morel, Nathalie & Palier, Bruno, Palme, Joakim (2012) Beyond welfare state as we knew it? Teoksessa Nathalie Morel, Bruno Palier & Joakim Palme (ed.) *Towards a Social Investment Welfare State? Ideas, Policies and Challenges*. Bristol: Policy Press, 181–204.
- OECD (2020). Social Spending Statistics. <https://data.oecd.org/socialexp/social-spending.htm#indicator-chart> (luettu 10.3.2020)
- Onaran, Özlem & Boesch, Valerie (2014) The effect of globalization on the distribution of taxes and social expenditures in Europe: Do welfare state regimes matter? *Environment and Planning* 46 (2), 373–397.
- Peck, Jamie (2001) *Workfare states*. New York: Guilford Publications.
- Pekkala Kerr, Sari & Maczulskij, Terhi & Maliranta, Mika (2016) Within and between firm trends in job polarization: role of globalization and technology. ETLA Working Papers (No. 41).
- Pierson, Paul & Skocpol, Theda (2002) Historical institutionalism in contemporary political science. In Ira Katznelson & Helen V. Milner (ed.) *Political Science: The State of the Discipline*. New York: W. W. Norton, 693–721.
- Pierson, Paul (1998) Irresistible forces, immovable objects: Post-industrial welfare states confront permanent austerity. *Journal of European Public Policy* 5 (4), 539–60.
- Piketty, Thomas (2014) *Capital in the 21st Century*. New York: Harvard University Press.
- Plümpert, Thomas & Troeger, Vera & Manow, Philipp (2005) Panel data analysis in comparative politics: Linking method to theory. *European Journal of Political Research* 44 (2), 327–354.
- Potrafke, Niklas (2009) Did globalization restrict partisan politics? An empirical evaluation of social expenditures in a panel of OECD countries. *Public Choice* 140, 105–124.
- Potrafke, Niklas (2015) The evidence on globalisation. *The World Economy* 38 (3), 509–552.
- Rodrik, Dani (1996) Why do more open economies have bigger governments? NBER Working Paper No. 5537.
- Rodrik, Dani (1998) Has globalization gone too far? *Challenge* 41 (2), 81–94.
- Shin, Dong-Myeon (2002) Economic policy and social policy: Policy-linkages in an era of globalisation. *International Journal of Social Welfare*, 9(1), 17–30.
- Solt, Frederik (2016) The standardized world income inequality database. *Social science quarterly* 97 (5), 1267–1281.
- Strange, Susan (1996) *The retreat of the state: The diffusion of power in the world economy*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Torring, Jacob (1999) Towards a Schumpeterian workfare postnational regime: Path-shaping and path-dependency in Danish welfare state reform. *Economy and Society* 28 (3), 369–402.
- Weiss, Linda (2005) The state-augmenting effects of globalisation. *New Political Economy* 10 (3), 345–353.
- Yeates, Nicola (2002) Globalization and social policy: From global neoliberal hegemony to global political pluralism. *Global Social Policy* 2 (1), 69–91.
- Zohnhöfer, Reimut & Engler, Fabian, & Dümig, Kathrin (2018) The retreat of the interventionist state in advanced democracies. *British Journal of Political Science* 48 (2), 535–562.

ENGLISH SUMMARY

Ari-Matti Näätänen: Effects of economic globalization on government size, social expenditure and income inequality in Western countries (Talouden globalisaation yhteys länsimaihin julkisen sektorin, sosiaalimenojen ja tuloerojen näkökulmista)

This meta-analysis revisits 14 empirical peer reviewed papers to evaluate the effects of economic globalization on government size, social spending and income inequality (gini) in advanced welfare states. The theoretical objective is to shed new light on the ongoing debate over whether economic globalization leads to a lean “competition state”, an expansive “compensation state” or whether the welfare state is resilient to such exogenous pressures as economic globalization. This objective is pursued through these three perspectives that have not been simultaneously applied in any previous meta-analysis.

According to most of the studies revisited, economic globalization is linked to shrinking government spending. This picture of an emerging competition state, however, changes when the focus is shifted to

social expenditure. Here, three out of six studies found that economic globalization is irrelevant to spending development, while the same number found that social expenditure increases with intensifying economic globalization. The detachment of globalization was most apparent in the case of income distribution, as three studies out of four found it was disconnected from the observed development.

To summarize, theories predicting a lean competition state due to economic globalization are exaggerated as far as social spending and income distribution are concerned. As for the results on overall government spending, it appears that the effects of economic globalization in Western countries may differ depending on the spending sector. The theoretical and empirical notes presented in this paper offer important pointers for future research on the effects of economic globalization.

Keywords: welfare state, globalization, government size, social expenditure, income distribution, OECD countries.

KIRJOITTAJA

Näätänen, Ari-Matti, VTM, jatko-opiskelija, Turun yliopisto